

10

Október 2020

*Elektronický
informačný*

BULLETIN

AKTIVITY ED LUČENEC

VYJADRITE SA K NOVEJ DLHODOBEJ VÍZII EÚ PRE VIDIEK

Európska komisia otvorila verejnú konzultáciu k svojej novej iniciatíve zameranej na dlhodobú víziu pre vidiecke oblasti. Cieľom tejto konzultácie je zhromaždiť názory Európanov na súčasné príležitosti a výzvy týkajúce sa európskeho vidieka. Staňte sa aj vy tvorcami dlhodobej vízie EÚ pre európsky vidiek.

Európska komisia sa zaviazala vypracovať dlhodobú víziu pre vidiecke oblasti. Na dosiahnutie takejto vízie je potrebné posúdiť, aký je život vo vidieckych oblastiach Európy, a zmapovať, čo je kľúčom k ich prosperite. Verejná konzultácia prispeje k tomuto procesu tým, že zhromaždí vnímanie a názory Európanov na celý rad otázok vrátane:

- Potreby vidieckych oblastí v súčasnosti
- Čo robí vidiecke oblasti atraktívnymi
- Príležitosti pre budúcnosť vidieckych oblastí
- Riadenie vo vidieckych oblastiach

Potreba dlhodobej vízie pre vidiecke oblasti bola zdôraznená už v politických usmerneniach predsedníčky Európskej komisie Ursuly von der Leyenovej a v poverovacích listoch adresovaných podpredsedníčke Komisie D. Šuicovej, eurokomisárovi J. Wojciechowskému a komisárke E. Ferreirovej. Rôzne politiky EÚ v súčasnosti podporujú a zohrávajú dôležitú úlohu vo vidieckych oblastiach, a preto budú kľúčové aj pre rozvoj dlhodobej vízie pre vidiek. Patria sem spoločná poľnohospodárska politika, regionálna politika, politika súdržnosti, sociálna politika i politiky EÚ v oblasti energetiky, dopravy, prepojitelnosti, životného prostredia prostredím alebo klímy.

Komisia chce zabezpečiť širokú konzultáciu a vyzýva všetkých, ktorí majú záujem

o budúcnosť vidieckych oblastí a ich obyvateľov, aby sa podelili o svoje názory. Preto sú všetci zainteresovaní Európania vrátane spotrebiteľov, agropotravinárskeho sektora, vidieckych MSP, členských štátov, regionálnych a miestnych orgánov, poľnohospodárov, organizácií občianskej spoločnosti, vidieckej mládeže, mimovládnych organizácií, miestnych akčných skupín, vidieckych sietí i akademických pracovníkov pozvaní prispieť k diskusii o tejto téme.

Online verejná konzultácia potrvá do 30. novembra 2020. Verejnú konzultáciu k dlhodobej vízii EÚ pre vidiecke oblasti nájdete na: <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12525-Long-term-vision-for-rural-areas/public-consultation>

NOVINKY Z EÚ

KOMISIA POSÚDILA A VYTÝČILA REFORMNÉ PRIORITY PRE KRAJINY, KTORÉ SA USILUJÚ O ČLENSTVO V EÚ

Komisia prijala oznámenie o politike rozširovania EÚ a balík týkajúci sa rozširovania na rok 2020: jeho súčasťou sú výročné správy, v ktorých sa posudzuje vykonávanie zásadných reforiem u partnerov zo západ-

ného Balkánu a v Turecku, ako aj jasnejšie a presnejšie odporúčania a usmernenia pokiaľ ide o ďalšie kroky pre týchto partnerov.

Súčasný program rozširovania sa vzťahuje na partnerov zo západného Balkánu a na Turecko. Prístupové rokovania sa začali s Čiernou Horou (2012), Srbskom (2014) a Tureckom (2005). V marci 2020 sa členské štáty dohodli na začatí prístupových rokovaní so Severným Macedónskom a Albánskom. Bosna a Hercegovina (žiadost' o prístupenie k EÚ bola predložená vo februári 2016) a Kosovo (dohoda o stabilizácii a pridružení nadobudla platnosť v apríli 2016) sú potenciálnymi kandidátskymi krajinami.

Proces pristúpenia k EÚ sa naďalej zakla-

dá na presne stanovených kritériách, spravodlivej a prísnej podmienenosti a na záseade vlastných zásluh. Pristúpenie k EÚ si vyžaduje vykonanie komplexných reforiem v náročnom prostredí a tento cieľ možno dosiahnuť len v dlhodobom horizonte. Na to, aby mohol tento proces pokročiť, musia kandidátske krajiny v prvom rade zabezpečiť rýchlejšie dosahovanie skutočných a udržateľných výsledkov v kľúčových oblastiach: právny štát, reforma justície, boj proti korupcii a organizovanej trestnej činnosti, bezpečnosť, základné práva, fungovanie demokratických inštitúcií a reforma verejnej správy, ako aj hospodársky rozvoj a konkurencieschopnosť.

REAKCIA POLITIKY SÚDRŽNOSTI EÚ NA KORONAKRÍZU

Európska komisia zverejnila prvé predbežné výsledky vykonávania Investičnej iniciatívy v reakcii na koronavírus (CRII) a Investičnej iniciatívy v reakcii na koronavírus Plus (CRII+). Od začiatku krízy a vďaka flexibilitě zavedenej v politike súdržnosti EÚ na riešenie dôsledkov pandémie koronavírusu zmobilizovala prostredníctvom Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR), Európskeho sociálneho fondu (ESF) a Kohézneho fondu (KF) investície vo výške viac ako 13 miliárd EUR. Finančné prostriedky EÚ pomohli celoštátnym, regionálnym a miestnym komunitám v boji proti negatívnemu sociálno-ekonomickému vplyvu pandémie koronavírusu.

Celkovo bolo na zdravotnú starostlivosť prerozdelených 4,1 miliardy EUR na nákup nevyhnutných prístrojov a osobných ochranných prostriedkov na záchranu ži-

votov. Zmobilizovalo sa 8,4 miliardy EUR prostredníctvom poskytovania grantov, úverov a súboru personalizovaných finančných nástrojov na podporu hospodárstva, a najmä malých a stredných podnikov (MSP), s cieľom prispôbiť sa kríze. V neposlednom rade sa prostredníctvom ESF poskytlo približne 1,4 miliardy EUR na pomoc ľuďom a záchranu pracovných

miest. Investičná iniciatíva v reakcii na koronavírus (CRII) a Investičná iniciatíva v reakcii na koronavírus Plus (CRII+) umožňujú členským štátom využívať dočasné zvýšenie spolufinancovania EÚ až do výšky 100 % a využívať finančné prostriedky politiky súdržnosti na podporu najviac ohrozených sektorov v dôsledku pandémie, ako je zdravotný systém, MSP a trhy práce.

KOMISIA PREDLŽUJE A ROZŠIRUJE DOČASNÝ RÁMEC, ABY EŠTE VIAC POMOHLA VÝRAZNE STRATOVÝM PODNIKOM

Európska komisia sa rozhodla predĺžiť platnosť a rozšíriť rozsah pôsobnosti dočasného rámca štátnej pomoci prijatého 19. marca 2020 na podporu hospodárstva v súvislosti s pandemiou koronavírusu. Platnosť všetkých oddielov sa predlžuje o šesť mesiacov do 30. júna 2021 s výnimkou platnosti oddielu na umožnenie rekapitalizačnej podpory, ktorá sa predlžuje o tri mesiace do 30. septembra 2021. Cieľom je umožniť členským štátom podporiť podniky v nadväznosti na krízu spôsobenú koronavírusom zvlášť tam, kde ešte potreba či schopnosť pomoci z dočasného rámca nebola plne využitá, a pri tom dbať na dodržiavanie rovnakých podmienok.

Dnešnou zmenou sa zavádza aj nové opatrenie, aby členské štáty mohli podporovať podniky, ktoré v dôsledku pandémie koronavírusu čelia poklesu obratu počas

oprávneného obdobia aspoň o 30 % v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2019. Pôjde o príspevok k časti fixných nákladov príjemcov, ktoré nie sú pokryté ich príjmami, a to do maximálnej výšky 3 miliónov eur na podnik. Cieľom podpory týchto podnikov formou dočasného príspevku na časť ich nákladov je vyhnúť sa zhoršovaniu stavu ich kapitálu, udržať ich podnikateľské činnosti a poskytnúť pevné základy na ich zotavenie. Umožní sa tak cielenejšia pomoc podnikom, ktoré ju preukázateľne potrebujú. Komisia upravila aj podmienky rekapitalizačných opatrení podľa dočasného rámca a zvlášť podmienky, za ktorých môže štát vystúpiť z rekapitalizácie podnikov, v ktorých bol pred ňou existujúcim akcionárom. Komisia prijala nový dočasný rámec štátnej pomoci na podporu hospodárstva v súvislosti s koronavírusom 19. marca 2020, odkedy bol niekoľkokrát prispôbený aktuálnej situácii. V dočasnom rámci sa uznáva, že celé hospodárstvo EÚ je vážne narušené. Členským štátom sa umožňuje využívať na podporu hospodárstva úplnú flexibilitu v zmysle pravidiel štátnej pomoci a zároveň sa obmedzujú negatívne dôsledky pre rovnosť podmienok na jednotnom trhu.

AŽ 9 Z 10 ĽUDÍ JE SPOKOJNÝCH SO ŽIVOTOM V ICH MESTE

Počas 18. ročníka Európskeho týždňa regiónov a miest vydala Európska komisia správu o kvalite života v európskych mestách. Výsledky 58 100 rozhovorov uskutočnených v 83 mestách ukazujú, že 9 z 10 ľudí bolo v roku 2019 spokojných so životom v ich meste. Mestá sú domovom asi 40 % populácie EÚ a zvyčajne ako prvé čelia naliehavým výzvam, akou je napríklad aktuálne šírenie ochorenia Covid-19. Pre Komisiu je preto dôležité poznať potreby ľudí žijúcich v mestách. Podľa respondentov sa kvalita vo východoeurópskych mestách za posledných päť rokov výrazne zlepšila. 1400 respondentov hodnotilo aj kvalitu života v sloven-

ských mestách. Z ich odpovedí vyplýva, že 92,5 % respondentov je spokojných so životom v Bratislave a 94,5 % so životom v Košiciach. Pričom medzi slabé stránky našich miest patrí prístup k zdravotným službám, ceny bývania a čistota. Respondenti sú spokojní s veľkosťou trhu práce, dostupnými cenami verejnej dopravy a kultúrou. Hlavné mesto hodnotí 93 % opýtaných, ako dobré miesto na život a až 95 % Košice. Podľa správy majú obyvatelia väčších európskych miest navyše tendenciu menej používať autá a viac verejnú dopravu a mestá sú ústretovejšie v otázkach sociálneho začlenenia migrantov a LGBTI komunít.

MAPOVANIE POVODNÍ NA SLOVENSKU POMOCOU SYSTÉMU COPERNICUS

V reakcii na žiadosť Oddelenia civilnej ochrany Ministerstva vnútra SR aktivovalo Koordinačné centrum EÚ pre reakcie na núdzové situácie satelitný systém Copernicus. Snímky zo satelitu pomáhajú pomocou rýchleho mapovania vyhodnotiť vplyv a rozsah povodní, ktoré v tomto týždni zasiahli Slovensko. Najväčšie škody hlásia v Košickom, Prešovskom a Banskobystrickom kraji.

V čase krízy podáva Európska únia ako aj krajiny, regióny a mestá pomocnú ruku spoluobčanom EÚ a poskytuje pomoc tým, ktorí to najviac potrebujú. Takáto pomoc je najlepším príkladom európskej solidarity. Európska komisia na požiadanie poskytuje prostredníctvom svojho Koordinačného centra pre reakcie na núdzové situácie pomoc, akou je koordinácia a spolufinancovanie poskytovania osobných ochranných prostriedkov, repatričné lety na návrat uviaznutých občanov z krajín mimo Európy a preprava lekárskeho tímu z jednej krajiny do druhej, ale i poskytnutie rýchleho mapovania situácie v krajine.

PRVÉ APLIKÁCIE NA SLEDOVANIE KONTAKTOV A ZASIELANIE VÝSTRAH SA UŽ PREPOJILI S EURÓPSKYM SYSTÉMOM NA ZABEZPEČENIE INTEROPERABILITY

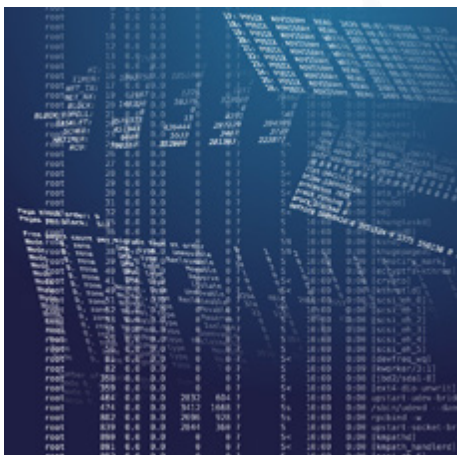
Európska komisia s cieľom plne využiť potenciál aplikácií na sledovanie kontaktov a zasielanie výstrah, vďaka ktorým možno prerušiť reťazec cezhraničných infekcií koronavírusom a zachrániť životy, ako i v reakcii na výzvu členských štátov EÚ, zriadila celounijný systém na zabezpečenie interoperability – tzv. sieťový priechod. Systém po úspešnej pilotnej fáze začína fungovať, pričom prepojenie prvej skupiny vnútroštátnych aplikácií pomocou tejto služby už prebehlo: Corona-Warn-App z Nemecka, COVID tracker z Írska a immuni z Talianska. Tieto aplikácie si dokopy stiahlo približne 30 miliónov ľudí, čo zodpovedá dvom tretinám všetkých stiahnutí aplikácií v EÚ.

V boji proti koronavírusu sa väčšina členských štátov rozhodla spustiť aplikáciu na sledovanie kontaktov a zasielanie výstrah. Celkovo možno zabezpečiť interoperabilitu pomocou sieťového priechodu v prípade 20 aplikácií, ktoré sú založené na decentralizovaných systémoch. Aplikácie sa na základe protokolu, v rámci ktorého treba rátať s niekoľkými skúškami a kontrolami, môžu prepojiť so sieťovým priechodom, pričom pre každú z nich sa musí vydať aktualizácia. Následne sa očakáva zapojenie aplikácií eRouška z Česka, smitte stop z Dánska, Ap-turi COVID z Lotyšska a Radar Covid zo Španielska, pričom ďalšie aplikácie budú prepojené so systémom v novembri. Pre-

hľad zúčastnených členských štátov je dostupný na osobitnej webovej stránke. Aplikácie na sledovanie kontaktov – ak sú plne v súlade s pravidlami EÚ a dobre koordinované – môžu zohrávať kľúčovú úlohu vo všetkých fázach krízového riadenia. Môžu dopĺňať existujúce manuálne sledovanie kontaktov a pomôcť prerušiť reťazec prenosu vírusu, čím môžu prispieť k záchrane životov.

EÚ INVESTUJE ĎALŠÍCH 144,5 MILIÓNA EUR DO SUPERPOČÍTAČOV SVETOVEJ ÚROVNE PRE VÝSKUMNÝCH PRACOVNÍKOV A PODNIKY

Spoločný podnik pre európsku vysokovýkonnú výpočtovú techniku, ktorý združuje európske zdroje na nákup a zavádzanie superpočítačov a technológií svetovej úrovne, dnes podpísal zmluvu v hodnote 144,5 milióna eur na nákup superpočítača LUMI. Európa je lídrom v investíciách do

infraštruktúry superpočítačov novej generácie. Táto infraštruktúra bude dostupná pre všetkých európskych výskumníkov, priemysel a podniky, a bude schopná spravovať stovky nových aplikácií v oblasti umelej inteligencie a personalizovanej medicíny, dizajnu liekov a materiálov, genomiky, predpovedí počasia, boja proti zmene klímy a mnohých ďalších. Pozitívny vplyv superpočítačov na spoločnosť je viditeľný už teraz, a to v rôznych oblastiach, napríklad v boji proti závažným chorobám vrátane rakoviny, koronavírusu a proti mnohým ďalším vírusovým infekciám, alebo pri zelenej transformácii a Európskej zelenej dohode tým, že pomáha s územným plánovaním, odpadovým hospodárstvom a vodohospodárstvom a s dohľadom nad zhoršovaním životného prostredia. Napríklad vďaka konzorciu Exscalate4CoV financovanému EÚ,

superpočítače pomáhajú vedcom nájsť účinnú liečbu pre pacientov s COVID-19. Ďalším príkladom je iniciatíva EÚ s názvom „Destinácia Zem“, ktorej cieľom je vyvinúť veľmi presný digitálny model Zeme na pomoc s presným predpovedaním počasia, vodohospodárstvom a environmentálnym modelovaním. Superpočítač LUMI sa bude nachádzať vo Fínsku a bude ho hostiť konzorcium LUMI, v ktorom je združených viacero európskych krajín. Od zavedenie superpočítača LEONARDO v Taliansku 15. októbra a troch ďalších superpočítačov v Česku, Luxembursku a Slovinsku je LUMI najnovším prírastkom do rodiny superpočítačov spoločného podniku pre európsku vysokovýkonnú výpočtovú techniku. Spoločný podnik plánuje do konca roka 2020 zaviesť niekoľko ďalších superpočítačov, a to v Bulharsku, Španielsku a Portugalsku.

EUROBAROMETER: DÔVERA OBČANOV V EÚ OSTÁVA STABILNÁ AJ POČAS PANDÉMIE

Podľa výsledkov nového štandardného Eurobarometra, aj v zložitom období poznačenom pandémiou koronavírusu Európania veria, že Únia v budúcnosti prijme správne rozhodnutia v reakcii na krízu. Najväčšiu dôveru má EÚ v Írsku (73 %) a najnižšiu v Taliansku (28 %). Na Slovensku majú európske inštitúcie dôveru 45 % respondentov, zatiaľ čo národnému parlamentu dôveruje 28 % a vláde 29 % Slovákov. Európski respondenti označili ekonomickú situáciu, stav verejných financií členských štátov a migráciu za tri najväčšie problémy na úrovni EÚ. Na národnej úrovni vzbudzuje najviac obáv eko-

nomická situácia, nárast cien ale aj zdravie a nezamestnanosť. 64 % Európanov a 74 % Slovákov si myslí, že ekonomická situácia v ich krajine je zlá. Slovenskí respondenti zároveň predpokladajú, že situácia v krajine sa v najbližších 12 mesiacoch zhorší (41 %) a 37 % predpokladá, že ekonomika sa zotaví z nepriaznivých účinkov súvisiacich s koronakrízou až v roku 2023 alebo neskôr. Prieskumu Eurobarometra sa v júli a auguste tohto roku zúčastnilo 26 681 respondentov. V tomto období považovalo len 23 % Slovákov stav národnej ekonomiky za dobrý. S vtedajšími opatrenia vlády v boji proti ochoreniu COVID-19

bolo spokojných 52 % respondentov zo Slovenska. Európska únia by sa podľa respondentov mala zamerať najmä na vytvorenie stratégie pre prekonanie podobnej krízy v budúcnosti, vyčlenenie dostatočných finančných prostriedkov na nájdenie liečby alebo vakcíny a na rozvoj spoločnej európskej politiky v oblasti zdravia.

EURÓPSKA KOMISIA VYDÁVA PRVÉ EMISIE SOCIÁLNOINVESTIČNÝCH DLHOPISOV EU SURE

Európska komisia vydala v rámci nástroja SURE prvotnú emisiu sociálnoinvestičných dlhopisov v hodnote 17 miliárd eur, ktorej cieľom je pomôcť ochrániť pracovné miesta i samotné zamestnané osoby. Emisia pozostáva z dvoch dlhopisov – prvý má hodnotu 10 miliárd eur a splatnosť dosiahne v októbri 2030 a druhý

má hodnotu 7 miliárd eur a splatnosť dosiahne v roku 2040. Záujem investorov o tento nástroj s vysokým ratingom bol obrovský a dopyt po ňom 13-násobne presiahol ponuku, čo sa premietlo do výhodných cenových podmienok oboch dlhopisov. Ide o atraktívne cenové podmienky pre historicky najväčšiu emisiu dlhopisov

Komisie a pre nástroj SURE je to veľmi sľubný začiatok. Podmienky, za ktorých si Komisia prostriedky požičiava, sa prenášajú priamo na členské štáty, ktoré dané pôžičky prijímajú. Získané finančné prostriedky budú prijímajúcim členským štátom poskytnuté vo forme úverov, ktoré im pomôžu pokryť náklady priamo spojené s financovaním vnútroštátnych programov skráteného pracovného času a podobných opatrení v reakcii na pandémiu. Na základe doterajších rozhodnutí dostane finančnú podporu v rámci nástroja SURE na pomoc pri ochrane pracovných miest a pracovníkov 17 členských štátov. Finančná podpora bude vo forme úverov, ktoré EÚ poskytuje členským štátom za výhodných podmienok. Komisia celkovo navrhla poskytnúť finančnú podporu vo výške 87,8 miliárd z ktorej by Slovensko mohlo mať k dispozícii 631 miliónov. Presné sumy rozdelené medzi jednotlivé členské štáty budú finalizované a zverejnené až po dokončení niekoľkých ďalších krokov.

PRIMERANÁ MINIMÁLNA MZDA PRE PRACOVNÍKOV VO VŠETKÝCH ČLENSKÝCH ŠTÁTOCH

Komisia navrhuje **smernicu EÚ**, ktorou chce zabezpečiť, aby boli pracovníci v Únii chránení primeranou minimálnou mzdou umožňujúcou dôstojný život, a to bez ohľadu na to, kde pracujú. Ak je minimálna mzda stanovená na primeranej úrovni, má nielen pozitívny sociálny dosah, ale prináša aj širšie hospodárske výhody, pretože znižuje nerovnosť v odmeňovaní, pomáha udržať domáci dopyt a posilňuje motiváciu pracovať. Primeraná minimálna mzda môže pomôcť znížiť aj rozdiely v odmeňovaní žien a mužov, pretože minimálnu mzdu poberá viac žien než mužov. Návrh zároveň pomáha chrániť aj zamestnávateľov, ktorí pracovníkom vyplácajú dôstojné mzdy – tým, že zabezpečí spravodlivú hospodársku súťaž. Súčasná kríza zasiahla najmä odvetvia s vyšším podielom pracovníkov poberajúcich nízke mzdy. Zabezpečenie dôstojného života pracovníkov a zníženie chudoby pracujúcich je dôležité nielen počas krízy, ale je nevyhnutné aj pre udržateľné a inkluzívne oživenie hospodárstva.

Minimálna mzda existuje vo všetkých členských štátoch EÚ. V 21 krajinách je minimálna mzda stanovená zákonom a v 6 členských štátoch (Dánsko, Taliansko, Cyprus, Rakúsko, Fínsko a Švédsko) sa ochrana, ktorú predstavuje minimálna mzda, zabezpečuje výlučne kolektívnymi zmluvami. Napriek tomu však vo väčšine členských štátov pociťujú pracovníci

dosah nedostatočnej primeranosti alebo rozdielov v rozsahu ochrany, ktorú minimálna mzda predstavuje. V tejto súvislosti vytvára navrhovaná smernica podmienky na zlepšenie primeranosti minimálnych miezd, ako aj prístupu pracovníkov k ochrane, ktorú minimálna mzda v EÚ predstavuje. Návrh Komisie plne rešpektuje zásadu subsidiarity: stanovuje sa ním rámec pre minimálne normy, pričom sa rešpektujú a zohľadňujú právomoci členských štátov, nezávislosť sociálnych partnerov i zmluvná sloboda v oblasti miezd. Neukladá členským štátom povinnosť zaviesť zákonom stanovenú minimálnu mzdu, ani nestanovuje jednotnú úroveň minimálnej mzdy. Návrh Komisie sa zameriava na podporu

kolektívneho vyjednávania o mzdách vo všetkých členských štátoch. Krajiny so zákonnou minimálnou mzdou by mali zaviesť podmienky na to, aby bola minimálna mzda stanovená na primeranej úrovni. Súčasťou týchto podmienok sú jasné a stabilné kritériá na stanovenie minimálnej mzdy, orientačné referenčné hodnoty na posudzovanie jej primeranosti a jej pravidelná a včasná aktualizácia. V návrhu sa okrem toho stanovuje aj lepšie presadzovanie a monitorovanie ochrany, ktorú predstavuje minimálna mzda stanovená v každej krajine. Navrhovanou smernicou sa pre členské štáty zavádza úloha každoročne nahlasovať Komisii údaje o ochrane, ktorú predstavuje minimálna mzda.

